

DROBNOSTI

POZNÁMKY K MÉMU PŮVODU¹

JAROSLAV VACULÍK

On the basis of the so-called ancestor table, the witness outlines his origin both from the father's and mother's line.

Key words: ancestor table; parents; grandparents .

Můj otec Jaroslav se narodil 15. listopadu 1907 v Hulíně jako třetí dítě domkáře Vincence Vaculíka (1865–1941) a jeho ženy Marianny, rozené Kadlčíkové (1869–1948). Předkové Vincence Vaculíka pocházeli z vesnice. Jeho otec Karel Vaculík (nar. 1837) byl domkářem v Pravčicích u Hulína, oženil se s Josefou Papežíkovou (nar. 1836), která pocházela ze Staré Vsi na Přerovsku. Karlův otec František Vaculík je uváděn jako podruh, tj. zemědělský dělník bydlící v nájmu (podruží) u svého zaměstnavatele, v Třebeticích u Holešova, jenž se oženil s Mariannou Poláškovou, dcerou domkáře v Martinicích u Holešova.

Otcův nejstarší bratr Vincenc odešel za první ČSR na Slovensko, kde po druhé světové válce působil jako úředník Slovenské národní rady v Bratislavě. Jeho manželství bylo bezdětné, a proto adoptovali děvčátko, které se jmenovalo Eva. Zemřel v 50. letech, pohřeb se konal v Brně, neboť v té době na Slovensku ještě krematoria neexistovala.

Starší sestra Vlasta se provdala za italského dělníka pracujícího na železnici Ermacoru, se kterým měla dvě děti. Dcera Zdeňka se neprovdala a pracovala jako poštovní úřednice, naposledy na poště v Brně-Komárově. Syn Robert se oženil s učitelkou, vlastní děti neměli, a proto adoptovali chlapce.

Mladší sestra Božena vystudovala ženský učitelský ústav a působila jako učitelka na základních školách v Brně. Provdala se za úředníka brněnského magistrátu Rudolfa Davida a spolu měli syna Petra (nar. 1945).

Můj otec po skončení měšťanské školy absolvoval tehdejší jednoroční učební kurs (JUK). Po ukončení základní vojenské služby se stal poštovním úředníkem. V roce 1940 se oženil s Marií Hájkovou, což ho neuchránilo před totálním nasazením v Říši, kam byl přeložen k poštovní službě v Berlíně. Po osvobození se oba manželé přestěhovali do severomoravského pohraničí do obce Frankštát u Šumperka (od roku 1947 Nový Malín), kde se otec jako poštovní revident stal poštovním vedoucím (vedoucím pošty). V obci se zapojil do politického života jako předseda místní organizace Československé strany národněsocialistické se stal členem místní správní komise. Úzce spolupracoval s předsedy ostatních demokratických politických stran – předsedou místní organizace Československé strany lidové – administrátorem farnosti P. Františkem Šimonem a předsedou organizace Československé sociální demokracie Josefem Wolowiecem, přednostou železniční stanice. Před volbami v roce 1946 strhl s našeho plotu komunistický plakát „Volte voly, volte

---

¹ Zařazeno při příležitosti sedmdesátých narozenin prof. dr. Jaroslava Vaculíka, CSc.

krávy, jen nevolte klerikály“, za což ho někteří komunisté v pouťnorovém období napadali. Parlamentní volby v roce 1946 ovšem v celém pohraničí skončily převahou KSČ, jako tomu bylo i ve Frankštátě, kde KSČ získala nadpoloviční většinu 291 hlasů z celkového počtu 518 voličů. Strana mých rodičů – národní socialisté – byla na druhém místě s 93 hlasy, třetí byla sociální demokracie s 82 hlasy a čtvrtí lidovci s 51 hlasem.²

Po únorovém převratu v roce 1948 musel pro udržení svého místa vstoupit v rámci tzv. Gottwaldovy výzvy do KSČ, v průběhu následujících prověrek byl ale převeden z řad členů do řad kandidátů a teprve po dalších dvou letech opět do řad členů. Nicméně ještě kádrový posudek z roku 1960, tedy již dvanáct let po převratu, podepsaný předsedou místního národního výboru (MNV) Aloisem Adámkem uvádí, že „před rokem 1948 s. Vaculík J. byl čelným funkcionářem v národně socialistické straně... veřejného a politického života se málo zúčastňuje... nemá správný poměr pro kolektiv... mezi občany není oblíbený... jeho poměr k našemu zřízení je vlažný... jeho manželka veřejného a politického života se naprosto nezúčastňuje“.³ Otec udržoval kontakty především s lidmi, kterým mohl důvěřovat, jako byli odborní učitelé František Kadleček, od r. 1953 ředitel osmileté střední školy, a M. Potěšil, který se ale brzo odstěhoval do Šumperka, dále s přednostou železniční stanice Josefem Wolowicem a páterem Františkem Šimonem. O jeho oblíbenosti svědčí skutečnost, že soukromí rolníci mu v době zabíjaček nosili výslužku.

Moje matka Marie Vaculíková, rozená Hájková, se narodila na Skale (dnes část města Chrást u Chrudimi) 29. září 1907 v rodině půllánika, tj. drobného rolníka Františka Hájka (1851–1914) a jeho manželky Marie, rozené Doubravské (1886–1929), dcery nájemce hospody na Smrčku na Chrudimsku Jana Doubravského (nar. 1837). Hájkovi drželi usedlost na Skale po několik generací. Jako půlláník je veden i Františkov otec Jan Hájek (nar. 1819), jeho dědeček Josef Hájek i pradědeček Jan Hájek. Půlláníky byli i předkové ze strany jeho manželky Marie. Otec Jana Doubravského Václav Doubravský byl půlláníkem v Bělé v soudním okrese Skuteč, stejně jako dědeček Jan Doubravský a také jeho tchán Josef Doubravský byl půlláníkem na Skale.⁴

Když mojí matce v šesti letech zemřel otec, převzal hospodářství nejstarší bratr František Hájek (1891–1962).⁵ Po vypuknutí světové války ale musel narukovat na frontu a starost o hospodářství převzala jejich matka. František se neoženil a neměl děti. Po zahájení tzv. kolektivizace zemědělství musel pole, les a dobytek předat místnímu jednotnému zemědělskému družstvu (JZD).

Do světové války narukoval také druhý bratr Josef Hájek (1894–1972). Po vzniku ČSR nastoupil v Nových Zámčích na Slovensku jako přednosta železniční stanice, později působil jako inspektor ČSD. V Nových Zámčích se oženil s místní rodačkou Marií (1903–1993), poté se usídlili v Kroměříži. Spolu měli dvě děti, dceru Věru, provdanou Kučerovou (1929–2017), která pracovala jako úřednice v Motorpalu Kroměříž, a syna Borise (nar. 1946), který vystudoval Vysokou školu lesnickou a dřevařskou ve Zvolenu a po okupaci v roce 1968 odešel do Švédska.

Další bratr Jaroslav Hájek (nar. 1899) měl se svou ženou Valerií tři syny Jaroslava, Jiřího a Juryka. Strýc Jaroslav byl majitelem tiskárny v Kroměříži na Riegrově náměstí, která ale byla po komunistickém převratu v roce 1948 zestátněna. Jeho žena Valérie byla za války vězněna pro odbojovou činnost. V jejich domě v letech 1940–1945 bydleli i moji rodiče.

Čtvrtý bratr Ladislav Hájek (1900–1944) se oženil s jugoslávskou státní příslušnicí, která ho o mnoho let přežila.

² Historický místopis Moravy a Slezska, sv. IV. Ostrava: Profil, 1974, s. 71.

³ SOkA Šumperk, fond MNV Nový Malín, dopis MNV Okresnímu poštovnímu úřadu v Šumperku 10. 2. 1960.

⁴ Městský úřad Skuteč, fond Farní úřad Vrbatův Kostelec 1866–1949.

⁵ SOA Zámorsk, f. Farní úřad Vrbatův Kostelec, s. 418.

Starší sestra Božena Hájková (1902–1972) se v roce 1929 provdala za rolníka na Lhotě u Skutče (nyní součást města Skuteč) Václava Daňka (1900–1973). Spolu měli dva syny Václava a Vladislava. Starší syn Václav (1930) vystudoval strojní inženýrství na Českém vysokém učení technickém v Praze, získal titul CSc. a pracoval v ČKD Praha. Mladší syn Vladislav převzal hospodářství, ale ve druhé polovině 50. let 20. století byl nucen majetek vložit do JZD. Sám ale dojížděl do zaměstnání ve Skutči.

Druhá sestra Růžena (1906–1988) se provdala za rolníka Josefa Pírka na Nové Vsi (dnes součást města Skuteč). Spolu měli dva syny – Jiří pracoval v textilním podniku ve Vratislavicích nad Nisou (dnes část Liberce), Miroslav převzal hospodářství, se kterým ale musel vstoupit do JZD.

Nejmladší z dětí, moje matka Marie (1907–1989) absolvovala rodinnou školu a pracovala na berním úřadě v Opavě. Její bratr Jaroslav ji později zřídil cukrárnu v Kroměříži, kde se seznámila s mým otcem. Svatbu měli 27. dubna 1940 v kroměřížském kostele Blahoslavené Panny Marie. Po válce se přestěhovali do Frankštátu, kde matka spolu s otcem vstoupila do Československé strany národněsocialistické. Odmítla vstoupit do prokomunistického Svazu české mládeže. Po únorovém převratu byla bezpartijní, nebyla členkou žádné organizace. Do poloviny padesátých let byla v domácnosti, poté pracovala na místní poště jako přepážková pracovnice.